

Dansk sproghistorie

1

Introduktion til kurset

Thomas Olander
Roots of Europe, INSS, Københavns Universitet
6. september 2010

► i dag

- mig
- jer
- kurset
- semesterplan
- litteratur
- reklame
- tema: sproglig variation
- næste gang

▸ mig

2002 magister i indoeuropæisk fra IAAS, KU
2006 ph.d. fra TORS, KU
2006-08 dansk lektor ved Universitetet i Sofia, Bulgarien
2008-nu postdoc på Roots of Europe, INSS, KU

▸ jer

- baggrund
- interesser
- eksamen
- eksamensskriveøvelse?

▸ kurset

- 12 undervisningsgange
- to korte pauser > en lang pause?
- adjunktpædagogikum
- kursushjemmeside: tommeltot.dk/undervisning/
- introduktionsvideo
- livestream (Twitter: #kusproghist) og podcast

▸ semesterplan

1 (06.09.10)	introduktion til kurset	9 (08.11.10)	800-200: den nordiske kontekst
2 (13.09.10)	2010: dansk i dag	10 (15.11.10)	200 e.Kr. – 4000 f.Kr.: den germanske kontekst
3 (20.09.10)	2010-1700: yngre nydansk	11 (22.11.10)	4000 f.Kr.: den indo-europæiske kontekst
4 (27.09.10)	1700-1525: ældre nydansk	12 (29.11.10)	opsamling og afrunding
5 (04.10.10)	1525-1350: yngre middeldansk		
6 (11.10.10)	1350-1100: ældre middeldansk		
–	efterårsferie		
7 (25.10.10)	1100-800: olddansk		
8 (01.11.10)	danske dialekter		

▸ temaer

- | | | | |
|---|-----------------------------|----|--------------------------------|
| 1 | sproglig variation | 7 | runealfabetet |
| 2 | danske bandeord | 8 | dansk i fremtiden |
| 3 | danske personnavne | 9 | sprogforandring 3: morfologi |
| 4 | sprogforandring 1: leksikon | 10 | sprogforandring 4: fonologi |
| 5 | sprogforandring 2: syntaks | 11 | indoeuropæiseringen af Danmark |
| 6 | det latinske alfabet | 12 | – |

▸ litteratur 1/2

- Allan Karker. 1993. *Dansk i tusind år. Et omrids af sprogets historie* (Modersmål-Selskabets årbog 1993). København: C. A. Reitzels Forlag – Grundbog
- Peter Skautrup, *Det danske sprogs historie*, bd. 1: *Fra Guldhornene til Jyske Lov*; bd. 2: *Fra Unionsbrevet til Danske Lov*; bd. 3: *Fra Holbergs komedier til H. C. Andersens eventyr*; bd. 4: *Fra J. P. Jacobsen til Johs. V. Jensen*; bd. 5: *Registre*. København: Det danske Sprog- og Litteraturselskab, 1944–1970
- Allan Karker. 1996. *Politikens sproghistorie*. København: Politikens Forlag

▸ litteratur 2/2

- Niels Åge Nielsen, *Dansk etymologisk ordbog*. København: Danmarks Nationalleksikon, 1991 (4. udg., 2. opl.)
- Jan Katlev, *Politikens etymologisk ordbog*. København: Politiken, 2000

▸ reklame

- De nordiske sprog i middelalderen
 - Annette Lassen og Anne Mette Hansen, NFI
 - BA-tilvalgskursus/valgfagskursus på dansk 3. semester eller overbygningskursus
 - <http://sis.ku.dk/kurser/viskursus.aspx?knr=128049>

▸ tema: sproglig variation 1/2

- leksikon
 - *nederen, grineren, nice*
- syntaks
 - *De sagde at det var ikke altid så sjovt derhjemme*
- morfologi
 - *gymnasium, akvarium, solarium, mysterium*
 - *bad* (prt. af *bede*), *nøs*

▸ tema: sproglig variation 2/2

- fonologi
 - *ruse, rude, skrue; trutte, gruppe, russisk*
 - *gedder, vædder* (prs. af *vædde*); *svirrer* [ʁ] [ʁ], *stirrer*, *snurrer*
 - *løber* (prs. af *løbe*), *håber, stræber* (prs. af *stræbe*)

▸ næste gang

- 2010: dansk i dag
 - Jørgen Rischel, »Har forskning i dansk sproghistorie en fremtid?« – Iver Kjær & Flemming Lundgreen-Nielsen (red.), *Danske studier 1996 (Universitets-Jubilæets danske Samfund 542)*, 5-21. København: C. A. Reitzel, 1996 [online-version tilgængelig på danskestudier.dk]
 - Bente Holmberg, »8. Research in Danish language history 1850–1950. An overview«. – *The Nordic languages*, s. 68-75 [online-version tilgængelig via Det Kongelige Bibliotek]
 - Allan Karker, »Indledning«. – *Politikens sproghistorie*, 10-24. København: Politikens Forlag, 1996